

INFORMÁCIE PRE VEREJNOSŤ

Okresný úrad Sabinov v súlade s § 14, ods. 1 písm. p) a § 15a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov zverejňuje informácie o zdrojoch ohrozenia, rozsahu ohrozenia, následkoch na postihnutom území, o spôsobe varovania obyvateľstva a záchranných prácach, úlohách a opatreniach a podrobnostiach o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany v rámci územného obvodu okresu Sabinov .

1. Informácie o zdrojoch ohrozenia

1.1 Objekty nakladajúce s nebezpečnými látkami (ďalej len „NL“)

Vzhľadom na hospodársku charakteristiku okresu Sabinov a rozšírený najmä potravinársky priemysel sú z hľadiska skladovaného množstva, ktoré môže spôsobiť potencionálne ohrozenie obyvateľstva pri vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom NL, najrozšírenejšie tieto nebezpečné látky: amoniak (NH_3), chlór (Cl_2), kyselina chlorovodíková (HCl) a pohonné hmoty (automobilový benzín a nafta).

Tabuľka č. 1

Okres	Zdroj ohrozenia / Obec	Nebezpečná látka	Oblasť ohrozenia – polomer v metroch (určená prevádzkovateľom)	Poznámka
Sabinov	Zimný štadión Sabinov Sabinov	amoniak	470 m	oblasť ohrozenia zasahuje zastavané územie
	VVS, a.s. Košice, závod Prešov ČS Sabinov	chlór	305 m	oblasť ohrozenia nezasahuje zastavané územie
	VVS, a.s. Košice, závod Prešov ČS Krivany	chlór	305m	oblasť ohrozenia nezasahuje zastavané územie
	VVS, a.s. Košice, závod Prešov ÚV Brezovica	chlór	379 m	oblasť ohrozenia nezasahuje zastavané územie
	VVS, a.s. Košice, závod Prešov ČS Brezovica	chlór	379 m	oblasť ohrozenia nezasahuje zastavané územie
	MILK- AGRO, s.r.o. Prešov prevádzka Sabinov	amoniak	137 m	oblasť ohrozenia zasahuje zastavané územie

1.2. Povodne

Vychádzajúc z analýzy územia okresu Sabinov z hľadiska vzniku možných mimoriadnych udalostí predstavujú povodne významné riziko ohrozenia obyvateľstva a majetku . Povodne najčastejšie ohrozujú obyvateľov obcí v povodí vodných tokov Torysa, Svinka a ich prítokov a miestnych potokov.

K vzniku povodní v posledných rokoch na území okresu dochádza aj v dôsledku náhlych privalových dažďov alebo v prípade dlhodobých zrážok a v tomto prípade môže byť povodňou postihnutá potenciálne každá obec.

1.3. Zosuvy pôdy

Možným zdrojom ohrozenia na území okresu sú aj zosuvy pôdy. Na území okresu Sabinov dochádza vzhľadom na pestrú geografickú stavbu k rôznym zosuvom, ktoré sú vyvolané prirodzenými faktormi (erózia, extrémne zrážky) alebo ľudskými faktormi (zásahy do svahov, výkopy a pod.).

Oblasť severného Slovenska a čiastočne aj územný obvod okresu Sabinov predstavuje flyšové pásmo, charakteristické častým výskytom svahových deformácií, ktoré sú v poslednom období úzko spojené s intenzívnou povodňovou činnosťou v hodnotenej oblasti. V okrese evidujeme zosuvy svahov v obciach Pečovská Nová Ves, Brezovička, Ďačov, Hubošovce, Bajerovce a Krivany.

Riešenie takéhoto typu mimoriadnej udalosti je zdĺhavé a je spojené so spracovaním odborného posudku a následne projektu sanácie zosuvu. Výkon a realizácia záchranných prác na stabilizáciu zosuvov je finančne veľmi náročná. Jednou z možností prevencie škôd a nákladov vplyvom zosuvov je zabránenie odlesňovaniu, dôkladná analýza v predprojektovej príprave a pri schvaľovaní jednotlivých stavieb v stavebnom konaní. Pre občana, právnickú osobu, obec ani štát nie je účelné realizovať stavbu v pásme, v ktorom hrozí aktivácia zosuvov pôdnych mäs.

1.4. Preprava nebezpečných látok

Preprava nebezpečných látok sa realizuje po cestných komunikáciách a po železnici.

Hlavné trasy prepravy nebezpečných látok po cestných komunikáciách v okrese Sabinov sú:

- cesta I/68 smer Košice – Prešov – Sabinov – Lipany
najčastejšie prepravované nebezpečné látky: etylén, pohonné hmoty

Hlavné trasy prepravy nebezpečných látok po železnici v okrese Sabinov sú:

- Plaveč – Lipany – Sabinov – Prešov – Košice
najčastejšie prepravované nebezpečné látky: metanol, kyselina sírová, etylénoxid, hydroxid sodný, chlór, kyselina dusičná, amoniak.

1.5. Víchrice (veterné smršte)

Veterné smršte a silné vetry postihujú predovšetkým horské hrebene. Veterné smršte sa však môžu vyskytnúť, v závislosti od počasia, v ktorejkoľvek lokalite okresu Sabinov. Z doteraz mapovaných mimoriadnych udalostí sa veterné smršte, ktoré spôsobili značné materiálne škody vyskytli v okrese Sabinov v rokoch 2000 a 2004.

1.6. Snehové kalamity

Vývoj počasia v zimnom období vytváraný nadmerným intenzívnym snežením spojený so silným vetrom môže spôsobovať na území okresu Sabinov snehové kalamity, ktoré majú za následok neprejazdnosť ciest predovšetkým II. a III. triedy. Takéto mimoriadna udalosť spôsobuje problémy s dopravou a hlavne so zásobovaním obcí, prípadne poskytovaním neodkladnej zdravotníckej pomoci.

Vychádzajúc z rokov 1999 a 2000, kedy snehová kalamita vážne postihla územný obvod okresu Sabinov, sa za kalamitné úseky na území okresu považujú hlavne úseky ciest Šambrón – Bajerovce,

Bajerovce – Krásna Lúka, Poloma – Šarišské Dravce, Červená Voda – Jakovany a úsek Kamenica – Pusté Pole.

1.7. Zemetrasenia

Takmer celý okres Sabinov leží v pásme **6. stupňa medzinárodnej stupnice MSK-64**.

Charakteristika :

6. stupeň MSK- 64 predstavuje silné zemetrasenie pozorované aj mimo budov. Hýbe sa nábytok, rozbíjajú sa poháre, padajú komíny. Škody sú na tehlových stavbách pri zosuvoch pôdy, niekedy sa pozoruje zmena výšky spodnej vody.

Makroseizmické prejavy zemetrasenia boli registrované aj v Sabinove. V roku 2003 bolo zaznamenané slabé zemetrasenie na území okresu Sabinov. Intenzita zemetrasenia bola v uvedených prípadoch nízka (III. – IV. stupeň MSK-64).

1.8 Lesné požiare

Na území okresu Sabinov môže dôjsť k veľkým lesným požiarom hlavne v oblastiach, kde sa nachádzajú ihličnaté lesné porasty alebo v priestoroch kde sú splnené priaznivé podmienky pre vznik lesných požiarov. Ide predovšetkým o priestory ktoré spravujú urbariáty, cirkevné, náboženské a pozemkové spoločenstvá, mestské lesy, národné parky, ministerstvo obrany a pod. Požiare na uvedenom území vznikajú v dôsledku nedbanlivosti a nepozornosti návštevníkov lesa alebo aj náhodným vzplanutím po zasiahnutí bleskom.

V zmysle vyhlášky MP SR č. 453/2006 Z. z. o hospodárskej úprave lesov a o ochrane lesa, príloha č. 11 sú lesné oblasti a podoblasti podľa stupňa ohrozenia na území okresu Sabinov zaradené do kategórie B – t.j. les so stredným stupňom ohrozenia a ide predovšetkým o oblasť Šarišskej vrchoviny, Spišsko šarišské medzihorie, Bachureň, Východné Beskydy - Čergov, Levočské vrchy.

Medzi rizikové oblasti veľkých lesných požiarov zaradzujeme na území okresu predovšetkým oblasť Čergovského pohoria od nadmorskej výšky 350 m až do 1157 m.n.m. (Minčol 1157 m n.m., Veľká Javorina 1098 m n. m., Dvoriská 1057 m. n. m., Čergov 1049 m n. m.) v katastrálnom území obce Kamenica, Lúčka, Milpoš, Hanigovce, Lutina, Majdan, Olejníkov, Drienica a Bodovce.

Ďalším zdrojom rizika spojeným s možným požiarom sú aj lesné oblasti a podoblasti podľa ohrozenia požiarom na základe zásahovej činnosti v lesnom a trávnaťom poraste a v blízkosti rímskych osád a to predovšetkým v obciach Červená Voda, Jarovnice, Krivany, Pečovská Nová Ves, Šarišské Michaľany, Olejníkov, Ostrovany a Ražňany.

1.9. Epidémie a epizoócie

Výskytom rôznych ochorení je najohrozenejšou skupina obyvateľstva žijúca v prostredí s nízkym hygienickým štandardom, ktorá je zároveň i najrizikovejšou skupinou populácie z hľadiska výskytu a rozširovania prenosných ochorení. Vyskytujú sa u nich často parazitárne a bakteriálne črevné, respiračné ochorenia a v pravidelných cykloch epidémie na vírusovú hepatitídu typu A.

Zvýšené riziko epidémie v okrese Sabinov predstavujú najmä **vírusová hepatitída typu A (žltáčka)** v obciach Jarovnice, Ostrovany, Šarišské Michaľany a Sabinov.

V posledných rokoch (od roku 2012) sa na území okresu eviduje **zvýšené výskyty ochorení na tuberkulózu a svrab.**

Na území okresu Sabinov neboli v posledných rokoch zaznamenané žiadne rozsiahle epidemické výskyty prenosných ochorení

Priestory zvýšeného **epizootického ohrozenia** predstavujú poľnohospodárske družstvá, bitúnky a podniky zamerané na spracovanie mäsa a mäsových výrobkov, resp. podniky na spracovanie mliečnych výrobkov.

2. Informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti a následkov na postihnutom území

2.1. Objekty nakladajúce s nebezpečnými látkami

Informácie o možnom rozsahu mimoriadnej udalosti, t.j. o veľkosti oblasti ohrozenia, ktorú vyhodnocuje a určuje prevádzkovateľ okolo objektu nakladajúceho s chemickou nebezpečnou látkou v súlade s vyhláškou MV SR č. 533/2006 Z. z. o podrobnostiach o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok, sú špecifikované v tabuľke č. 1.

V prípade vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky vo vyššie uvedených oblastiach ohrozenia môže dôjsť u nechránených osôb (bez použitia ochranných prostriedkov) k poškodeniu zdravia.

2.2. Povodne

Oblasť ohrozenia povodňami je stanovená pre vybrané vodné toky formou zátopového územia vyhodnoteného správcom vodného toku na 50 - ročnú príp. 100 - ročnú vodu, ktorý má spracované mapy povodňového rizika s uvedením údajov o nepriaznivých dôsledkoch záplav spôsobených povodňami.

Vznik mimoriadnej udalosti v dôsledku povodní predstavuje v závislosti od rozsahu povodne predovšetkým riziko veľkých majetkových škôd a v prípade nerešpektovania pokynov orgánov štátnej správy ochrany pred povodňami aj riziko ohrozenia zdravia a života.

2.3. Zosuvy pôdy

Na základe mapovania svahových deformácií v najohrozenejších flyšových pásmach, ktoré zastrešuje i vykonáva Štátny geologický ústav Dionýza Štúra nasledujúci prehľad vymedzuje dotknuté územie v rámci okresu Sabinov.

Prehľad obcí potenciálne ohrozených možnými svahovými deformáciami:

Kamenica, Krivany, Bajerovce, Krásna Lúka, Olejníkov, Mil'poš, Hanigovce, Lutina, Jakovany, Sabinov, Červenica pri Sabinove, Červená Voda, Jakubova Voľa, Pečovská Nová Ves, Drienica, Uzovské Pekl'any, Uzovský Šalgov, Orkucany, Jakubovany, Bodovce, Ratvaj, Šarišské Sokolovce, Uzovce, Hubošovce, Jarovnice, Daletice, Ražňany, Ostrovany, Šarišské Michaľany.

Rozsah následkov pri vzniku svahových deformácií nemožno vopred určiť. Následky vo veľkej miere závisia od miesta vzniku zosuvu, t.j. či je zosuvom ohrozený intravilán alebo extravilán obce.

V súčasnom období Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky plní štátnu úlohu „Inžiniersko-geologické mapovanie svahových deformácií v najohrozenejších územiach flyšového pásma.“ Cieľom tejto úlohy, ktorá je realizovaná v oblasti severovýchodnej časti Slovenska je zostavenie účelových inžiniersko-geologických máp, zameraných na zhodnotenie zosuvného a povodňového rizika s návrhom potrebných opatrení na ich elimináciu.

2.4. Preprava nebezpečných látok

Po cestných komunikáciách a železnici sa prepravujú rôzne nebezpečné látky v rozličných množstvách. Na základe uvedenej skutočnosti nie je možné pri preprave nebezpečných látok jednoznačne vopred vymedziť oblasť ohrozenia ako je tomu v prípade stacionárnych objektov nakladajúcich s nebezpečnými látkami.

V prípade mimoriadnej udalosti počas prepravy nebezpečnej látky sa oblasť ohrozenia určuje operatívne podľa skutočnej situácie v závislosti od množstva a druhu uniknutej nebezpečnej látky, meteorologickej situácie, doby úniku a výsledkov monitorovania. Vychádzajúc z § 7 ods. 2 písm. b) vyhlášky MV SR č. 533/2006 Z .z. o ochrane obyvateľstva pred účinkami nebezpečných látok v znení neskorších predpisov, ak pri preprave nebezpečných látok nie je známy druh nebezpečnej látky na účely okamžitého zásahu sa za bezpečný priestor, v ktorom sa výskyt nebezpečnej látky nepredpokladá, považuje priestor vzdialený najmenej 100 metrov od miesta výskytu nebezpečnej látky.

3. Nebezpečné vlastnosti a označenie látok, ktoré môžu spôsobiť mimoriadnu udalosť

3.1.

AMONIAK

➤ sumárny vzorec	NH ₃
➤ UN kód (identifikačné číslo látky)	1005
➤ Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečia)	268

Základná charakteristika

Pri bežnom tlaku a teplote je amoniak toxický, bezfarebný plyn (teplota varu za normálnych podmienok je -33,5°C) s charakteristickým prenikavým, ostrým, silne dráždivým zápachom. Amoniak je zásaditá žieravina, v kvapalnej forme pôsobí leptavo. Vďaka svojej hustote 0,771 kg.m⁻³ je zhruba o polovicu ľahší ako vzduch. Skladuje sa skvapalnený pod tlakom. Je veľmi dobre rozpustný vo vode, s kyselinami reaguje za vzniku amónnych solí. Má silné korozívne účinky voči kovom, hlavne voči zliatinám medi.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Vo všeobecnosti možno amoniak charakterizovať ako látku toxickú, ktorá však vďaka svojmu prenikavému zápachu, upozorňujúcemu včas na svoju prítomnosť, väčšinou nepredstavuje výrazné riziko pre človeka.

Krátkodobá expozícia amoniaku môže dráždiť aj popáliť kožu a oči s rizikom trvalých následkov. Môže spôsobiť podráždenie nosnej sliznice, úst, hltana, spôsobuje kašeľ a dýchacie problémy. Expozícia s vyššími koncentraciami amoniaku môže spôsobiť aj zavodenie pľúc (edém) a vážne dýchacie

problémy. Pri koncentrácii vyššej než 0,5 % obj. (asi 3,5 g.m⁻³) je i krátkodobá expozícia smrteľná. Pri styku so skvapalneným amoniakom vznikajú ťažké omrzliny. Koncentrácia 0,25% obj. pár vo vzduchu je nebezpečná pri vdychovaní po dobu 30 min.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Vo vzťahu k životnému prostrediu ide o látku nebezpečnú. Amoniak je veľmi toxický pre vodné organizmy (predovšetkým ryby), pričom zohráva významnú rolu jeho veľmi dobrá rozpustnosť vo vode. Môže meniť pH - hodnotu ekologických systémov, spôsobuje okysľovanie pôd a podporuje eutrofizáciu vôd (premnoženie rias a siníc).

3.2.

CHLÓR

➤ sumárny vzorec	Cl ₂
➤ UN kód (identifikačné číslo látky)	1017
➤ Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečenstva)	268

Základná charakteristika

Je to žltozelený, nehorľavý plyn štipľavého zápachu, 2,5-krát ťažší ako vzduch, jedovatý a žieravý. Pri styku s vlhkým vzduchom tvorí hmlu (reaguje s vodnou parou). V kvapalnom skupenstve má oranžovožltú farbu. Zlučuje sa s takmer všetkými prvkami, prudko reaguje s organickými látkami.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Chlór je nebezpečná, jedovatá látka s vysokými dráždivými a dusivými účinkami. Pri vdychovaní dráždi oči, dýchacie cesty a pokožku. Nadýchanie plynu spôsobuje ťažké podráždenie dýchacích ciest a pľúc, bolesti v hrdle, kašeľ, dýchavičnosť, dusenie, nutkanie na zvracanie, opuch hrtana a pľúc, bolesť hrudníka a pľúcny edém, ktorý sa môže prejaviť s oneskorením dvoch dní. Kontakt s kvapalinou spôsobuje začervenanie kože (tvorba pľuzgierov, popáleniny), pri dlhodobej práci môže dochádzať k uhrovnosti (chlórové akné). Krátkodobý účinok: koncentrácia 0,1 % počas 10 minút pôsobí smrteľne.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Jedovatá látka, nebezpečná pre životné prostredie. Chlór je veľmi jedovatý pre vodné organizmy. Pri väčších únikoch látky je, vzhľadom na jeho hustotu, potrebné zabrániť natečeniu média do kanalizácie, vodných tokov a vodných nádrží.

3.3.

AUTOMOBILOVÝ BENZÍN

➤ UN kód (identifikačné číslo látky)	1203
➤ Kemlerov kód (identifikačné číslo nebezpečia)	33

Základná charakteristika

Bezfarebná až bledožltá prchavá a mimoriadne horľavá kvapalina s typickým benzínovým zápachom. Pary benzínu so vzduchom tvoria výbušnú zmes.

Dopady na zdravie človeka, riziká

Benzín je škodlivý pri vdychnutí, pri kontakte s pokožkou a po požití. Príznaky a symptómy: podráždenie kože (pocit pálenia, sčervenania, opuch, odmastenie pokožky sprevádzané dermatologickými zmenami), podráždenie očí (sčervenanie a pocit rezania), podráždenie dýchacích orgánov (kašeľ, sípavé dýchanie,

ťažkosti pri dýchaní, krátky dych), zvýšená teplota. Dýchacie problémy môžu pretrvávajúť niekoľko hodín po expozícii. Má narkotické účinky, vdychovanie vysokých koncentrácií výparov môže pôsobiť na centrálnu nervovú sústavu a prejaviť sa stratou orientácie, bolesťou hlavy, nevoľnosťou. Dlhodobé vdychovanie môže spôsobiť bezvedomie a smrť. Dopady na krvotvorbu: anémia, znížená imunita. Dopady na periférnu nervovú sústavu: nestála chôdza, slabosť svalov. Dopady na sluchové orgány: dočasne slabší sluch, hučanie v ušiach.

Dopady z hľadiska životného prostredia

Benzín je toxický pre vodné organizmy. Vo vode slabo rozpustný, môže spôsobiť dlhodobé nepriaznivé účinky vo vodnom prostredí.

4. Informácie o spôsobe varovania obyvateľstva a o záchranných prácach

4.1. Varovanie obyvateľstva

Varovanie obyvateľstva sa vykonáva varovnými signálmi:

- a) „**VŠEOBECNÉ OHROZENIE**“, t.j. **dvojminútovým kolísavým tónom sirén** pri ohrození alebo vzniku mimoriadnej udalosti ako aj pri možnosti rozšírenia následkov mimoriadnej udalosti.
- b) „**OHROZENIE VODOU**“ t.j. **šesťminútovým stálym tónom sirén** pri ohrození ničivými účinkami vody sa varovanie obyvateľstva vykonáva signálom.

Koniec ohrozenia sa vyhlasuje signálom „**KONIEC OHROZENIA**“, t.j. **dvojminútovým stálym tónom sirén** bez opakovania.

Varovný signál a signál koniec ohrozenia sa následne dopĺňajú **hovorenou informáciou** prostredníctvom hromadných informačných prostriedkov, ktorá by mala obsahovať predovšetkým informácie o čase vzniku a druhu mimoriadnej udalosti, o predpokladanom rozsahu ohrozenia a pokyny pre obyvateľstvo.

V súlade s § 16 ods. 1 písm. d) zákona č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov **hlásnu službu** (varovanie obyvateľstva a vyzoznenie osôb činných pri riešení mimoriadnej udalosti a obcí o ohrození) pre svojich zamestnancov, osoby prevzaté do starostlivosti, iné osoby a obce, ktoré bezprostredne ohrozujú **zabezpečujú právnické osoby a fyzické osoby podnikatelia**, ktorí svojou činnosťou môžu ohroziť, život, zdravie alebo majetok (napr. prevádzkovatelia objektov nakladajúcich s nebezpečnými látkami).

Pre zabezpečenie varovania obyvateľstva, vlastných zamestnancov a osôb prevzatých do starostlivosti sú títo prevádzkovatelia povinní na území ohrozenom nebezpečnou látkou budovať samostatný systém varovania obyvateľstva tzv. **autonómny systém varovania**.

V súlade s § 15 zákona MŽP SR č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení neskorších predpisov hlásna povodňová služba prijíma a poskytuje informácie súvisiace s možným vznikom mimoriadnej udalosti a na ich základe s využitím informačného systému civilnej ochrany je možné zabezpečiť včasné varovanie obyvateľstva. V súlade s § 15 ods. 3 zákona č. 7/2010 Z. z. varovanie obyvateľstva na povodňou ohrozenom území vykonáva varovacie a vyzoznievacie centrum civilnej ochrany alebo obec.

V prípade iných mimoriadnych udalostí, ktoré môžu vzniknúť na území okresu Sabinov sa varovanie obyvateľstva zabezpečuje varovacou sieťou civilnej ochrany a obcí okresu.

4.2. Záchranné práce

V zmysle vyhlášky MV SR č. 523/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie záchranných prác a organizovania jednotiek civilnej ochrany v znení neskorších predpisov sa v súvislosti so vznikom možnej mimoriadnej udalosti vykonávajú záchranné práce na záchranu života, zdravia osôb a záchranu majetku ako aj na odsun z ohrozených alebo postihnutých priestorov. Súčasťou záchranných prác sú činnosti na zamedzenia šírenia a pôsobenia následkov mimoriadnej udalosti a vytvorenie podmienok na odstránenie následkov mimoriadnej udalosti.

Záchranné práce sa vykonávajú zložkami integrovaného záchranného systému, útvarmi policajného zboru a osobami povolanými na osobné úkony.

Pre prípad vzniku **akejkoľvek mimoriadnej udalosti** sa vykonávajú najmä tieto činnosti:

- varovanie obyvateľstva a vyrozumenie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou a pri zmenách situácie počas vykonávania záchranných prác;
- vykonávanie prieskumu a pozorovania na postihnutom území s cieľom vyhľadať postihnuté osoby a vyznačiť životu nebezpečné úseky;
- vyslobodzovanie postihnutých osôb z trosiek zničených a narušených budov, vrakov dopravných prostriedkov, z horiacich budov a pod.;
- zabezpečenie prívodu vzduchu a vody osobám v zavalených priestoroch;
- poskytovanie prvej predlekárskej pomoci a neodkladnej zdravotníckej starostlivosti zraneným osobám vrátane odsunu postihnutých do zdravotníckych zariadení (vykonávajú príslušníci hasičského záchranného zboru a rýchlej lekárskej pomoci);
- lokalizácia a likvidácia požiarov ohrozujúcich postihnuté osoby a nasadené sily a prostriedky,
- vykonávanie hygienickej očisty postihnutých osôb;
- regulácia pohybu osôb a dopravných prostriedkov na postihnutom území s dôrazom na zamedzenie vstupu osôb a techniky do ohrozenej oblasti;
- uzavretie postihnutého územia;
- odsun nezranených osôb z postihnutého územia;
- núdzové zásobovanie a núdzové ubytovanie osôb, ktoré sú následkom mimoriadnej udalosti bez základných životných potrieb;
- pozorovanie postihnutého územia;
- poskytnutie veterinárnej pomoci postihnutým zvieratám a vykonanie veterinárnej očisty;
- uvoľňovanie určených cestných komunikácií a železničných tratí, vytvorenie priechodov a prejazdov potrebných na vykonávanie záchranných prác;
- zachytávanie ropných produktov na vodných plochách a tokoch;
- identifikácia, odsun usmrtených osôb;
- psychologická a duchovná pomoc.

4.2.1 Záchranné práce pri úniku nebezpečnej látky v objekte

V rámci záchranných prác sa vzhľadom na povahu a rozsah možných mimoriadnych udalostí v objektoch nakladajúcich s nebezpečnými látkami vykonávajú okrem všeobecných záchranných prác aj tieto činnosti:

- varovanie obyvateľstva a vyzrozumenie osôb ohrozených mimoriadnou udalosťou (vykonáva prevádzkovateľ objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou prostredníctvom autonómneho systému varovania);
- individuálna ochrana osôb v kontaminovanom priestore a ich odsun (prevádzkovateľ objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou je povinný zabezpečiť pre svojich zamestnancov a osoby prevzaté do starostlivosti špeciálne prostriedky individuálnej ochrany; obyvateľstvo využíva improvizované prostriedky; odsun osôb z kontaminovaného priestoru zabezpečuje hasičský a záchranný zbor, polícia a prevádzkovateľ objektu);
- lokalizácia a likvidácia úniku nebezpečnej látky, zabránenie jej šíreniu (vykonáva hasičský a záchranný zbor);
- pozorovanie, monitorovanie postihnutého územia, meranie prípustných hygienických hodnôt nebezpečnej látky v ovzduší (vykonáva hasičský a záchranný zbor, prevádzkovateľ objektu, v špecifických prípadoch sa môže požadovať nasadenie výjazdovej skupiny Kontrolného chemického laboratória CO v Jasove);
- odsun (evakuácia) nezranených osôb z ohrozeného územia (vykonáva obec v spolupráci s policajným zborom a mestskou políciou v zmysle spracovaných evakuačných plánov).

Uvedené záchranné práce sa vykonávajú predovšetkým silami a prostriedkami základných záchranných zložiek integrovaného záchranného systému vrátane využiteľných síl a prostriedkov prevádzkovateľa objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou NL a obce.

Pre zabezpečenie ochrany obyvateľstva potenciálne ohrozeného pri vzniku mimoriadnej udalosti spojenej s únikom nebezpečnej látky je obec (mesto) povinná v súlade s § 15 ods. 1 písm. g) zákona č. 42/1994 Z. z. plánovať, vyhlasovať, riadiť a zabezpečovať **evakuáciu a k tomu spracovávať plán evakuácie obyvateľstva obce**. Evakuáciu riadi obec prostredníctvom **evakuačnej komisie obce**.

Ak je evakuácia vzhľadom na veľkosť oblasti ohrozenia, vyhodnotenú prevádzkovateľom objektu nakladajúceho s nebezpečnou látkou, plánovaná v rámci obce, evakuáciu plánuje, riadi a zabezpečuje dotknutá obec (mesto) vo svojej pôsobnosti.

Okresný úrad Sabinov plánuje, vyhlasuje, riadi a zabezpečuje evakuáciu ak nepatrí do pôsobnosti právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov alebo obcí.

4.2.2 Záchranné práce pri povodniach

V čase nebezpečenstva povodne, počas povodne a po povodni v bezprostredne ohrozených alebo už zaplavených územiach sa vykonávajú tieto **povodňové záchranné práce**:

- varovanie, práce spojené s ochranou, evakuáciou obyvateľstva na nevyhnutne potrebný čas v územiach ohrozených a alebo zaplavených povodňou;
- ochrana a zachraňovanie majetku na postihnutom území;
- odstraňovanie prekážok, ktoré bránia plynulému odtoku vôd;
- odsun nebezpečných látok z dosahu záplav;

- nevyhnutné práce na prístupových komunikáciách súvisiace s obnovením prístupu do sídelných celkov vrátane výstavby provizórnych mostných objektov a lávok;
- riadenie dopravy, vytyčovanie obchádzok a osadzovanie provizórneho dopravného značenia;
- ochrana vodných zdrojov a rozvodov pitnej vody, elektrickej energie, plynu a telekomunikačných sietí;
- uzatvorenie evakuovaného územia a ochrana majetku evakuovaných osôb;
- núdzové zásobovanie pitnou vodou a potravinami v postihnutých oblastiach;
- vyhľadávanie nezvestných osôb;
- odčerpávanie vody zo zatopených domov, pivníc, studní, verejnej kanalizácie, žump a iných objektov;
- hygienicko - protiepidemiologické opatrenia vyvolané povodňami;
- zabezpečenie verejného poriadku na území postihnutom povodňami;
- odstraňovanie naplavenín z domov a z iných objektov, verejných priestranstiev a z komunikácií;
- zabezpečovanie poškodených stavieb proti zrúteniu alebo ich asanácia;
- iné práce vykonávané na príkaz štátnej správy ochrany pred povodňami do odvolania stavu ohrozenia.

Povodňové záchranné práce zabezpečujú orgány štátnej správy ochrany pred povodňami a vykonávajú sa podľa spracovaných povodňových plánov záchranných prác a v mimoriadnych a odôvodnených prípadoch aj nad ich rámec prostredníctvom záchranných zložiek, orgánov územnej samosprávy a ďalších právnických osôb, fyzických osôb – podnikateľov a fyzických osôb.

Okresný úrad Sabinov má spracovaný plán ochrany obyvateľstva v podmienkach svojho územného obvodu a v prípade potreby je pripravený koordinovať a riadiť záchranné práce ak nepatria do pôsobností obcí, iných orgánov štátnej správy alebo právnických osôb a fyzických osôb - podnikateľov.

5. Úlohy a opatrenia po vzniku mimoriadnej udalosti

Po vzniku mimoriadnej udalosti a vyhlásení mimoriadnej situácie sa vykonávajú základné úlohy a opatrenia:

- záchranné práce silami a prostriedkami z územia, na ktorom bola vyhlásená mimoriadna situácia
 - obce, mestá, Okresný úrad Sabinov vedú zoznamy využiteľných síl a prostriedkov pri záchranných prácach rámci svojho územného obvodu;
- evakuácia
 - dotknuté obce, mestá a Okresný úrad Sabinov majú pre plánovanú evakuáciu spracované plány evakuácie v zmysle vyhlášky MV SR č. 328/20015 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o evakuácii;
- núdzové ubytovanie a núdzové zásobovanie
 - obce, mestá a Okresný úrad Sabinov majú spracovaný prehľad ubytovacích a stravovacích zariadení využiteľných v prípade mimoriadnej udalosti na zabezpečenie núdzového zásobovania

a núdzového ubytovania, ktorý je súčasťou plánu núdzového zásobovania a núdzového ubytovania;

- podľa potreby obce uzatvárajú s prevádzkovateľmi ubytovacích a stravovacích zariadení dohody o zabezpečení núdzového zásobovania a núdzového ubytovania;
- použitie základných zložiek integrovaného záchranného systému
 - základné zložky integrovaného záchranného systému:
 - a) Hasičský a záchranný zbor,
 - b) poskytovatelia záchranej zdravotnej služby,
 - c) kontrolné chemické laboratória civilnej ochrany,
 - d) Horská záchranná služba,
 - e) Banská záchranná služba.

6. Podrobnosti o tom, kde sa dajú získať ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany

Ďalšie informácie súvisiace s plánom ochrany obyvateľstva je možné získať priamo na každom obecnom úrade alebo mestskom úrade a na Okresnom úrade Sabinov, odbore krízového riadenia.

V prípade povodňovej úlohy a povinnosti orgánov štátnej správy ochrany pred povodňami na zabezpečenie obyvateľstva pred povodňami sú dané povodňovým plánom, ktorého súčasťou je aj povodňový plán záchranných prác, ktorý spracováva obec ako povodňový orgán ochrany pred povodňami. Bližšie informácie súvisiace so zabezpečením ochrany pred povodňami je preto možné získať priamo na každom obecnom úrade a mestskom úrade.

7. Odkaz na obmedzenia vyplývajúce z ochrany dôverných informácií a utajovaných skutočností.

Vyššie zverejnené informácie sú v súlade so zákonom č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a nevzťahujú sa na žiadne obmedzenia vyplývajúce zo zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.